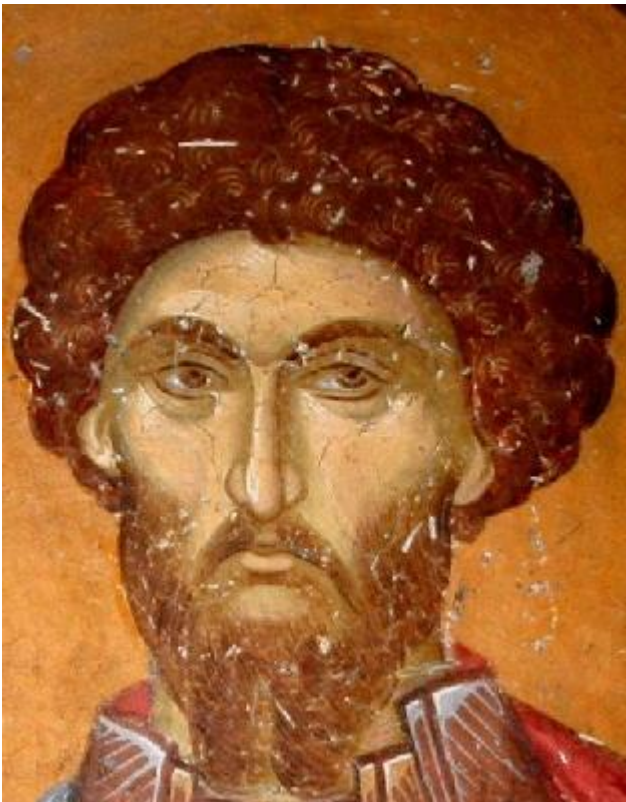

08.02.2013 г. / 11:23:07

Вяра

21.02 по еретическия, †8 февруари по църковния календар - Свети великомъченик Теодор Стратилат и свети пророк Захария Сърповидец

Страдание на свети великомъченик Теодор Стратилат († 319 г.)

Свети великомъченик Теодор Стратилат. Фрагмент от стара стенопис. Еласона, Гърция

Нечестивият цар Ликий, който приел скиптъра от нечестивия цар Максимиан, подражавайки му по всичко, веднага започнал да преследва онези, които се отличаваха по благочестието си. Указът за своята мерзка заповед разпратил по всички градове и страни. В онези дни били убити множество храбри Христови воители. Ликий умъртвил Четирисетте Севастийски мъченици, също така и седемдесет

славни воини и князе от неговия палат, а след това в Македония убил триста мъже.

Когато нечестивецът разбрал, че почти всички християни гледат с презрение на неговата заповед и отиват да умрат за светата вяра, наредил да издирват по-известните и благородните, тоест онези, които са в неговата войска или живеят по градовете, и заповядал да принуждават само тях към идолопоклонство (без да се занимават с множеството от населението); той се надявал със страх да убеди онези, които са му подвластни, да останат верни на идолопоклонството.

По времето, когато навсякъде започнали усърдно да издирват най-известните сред християните, Ликий, който тогава се намирал в Никомидия, научил, че в Хераклея, близо край Черно море, живее един свят мъж, на име Теодор - Стратилат, че той е християнин и мнозина обръща към Христа.

Свети Теодор се родил в Евхаити, недалеч от град Хераклея; той бил храбър и мъжествен човек, твърде красив на външност; освен това се отличавал с мъдрост и голямо красноречие, за което го наричали "вриоритор", тоест - най-изкусен вития. С царска заповед бил поставен за стратилат - тоест воевода. Град Хераклея бил под неговото управление, като награда за храбростта му, която станала известна на всички, след като убил змея в Евхаити.

Недалеч от град Евхаити, в северна посока, се намирало пустинно поле, в което имало голяма пропаст: там живеел огромен змей. Когато излизал от леговището си, земята под него се разтърсвала; а като излезел, поглъщал всичко, което му попадне - и хора, и зверове.

Когато храбрият Христов воин научил това, бил още във войската. Без да казва на никого за намерението си, той излязъл сам срещу страшния звяр. Взел само обикновеното си

оръжие, но на гърдите си носел скъпоценен кръст. Той си казал:

- Ще отида и с Христовата сила ще освободя моето отечество от този страшен змей.

След като пристигнал на полето, слязъл от коня и полегнал да си почине. В онази страна живеела една благочестива жена, на име Евсевия, вече престаряла на възраст; няколко години по-рано тя била изпросила честното тяло на свети Теодор Тирон, пострадал през царуването на Максимиан и Максимин, погребала го с аромати в дома си, в Евхаити и всяка година чествала паметта му. Тази жена, виждайки заспалия в полето Христов воин, също Теодор, но наричан Стратилат, внимателно пристъпила към него, хванала го за ръката и го разбудила с думите:

- Ставай, братко, и по-скоро бягай от това място - нима не знаеш, че тук мнозина са намерили жестока смърт; затова, ставай бързо и си върви по пътя.

А светият Христов мъченик Теодор станал и казал:

- За какъв страх и ужас ми говориш, майко?

Божията рабиня Евсевия му отвърнала:

- Чедо, на това място се е поселил огромен змей и затова никой не може да идва тука: всеки ден, като излезе от леговището си - каквото и да му попадне - човек ли или звяр, той го убива и го изяжда.

Мъжественият Христов воин отвърнал:

- Застани по-далече и ще видиш силата на моя Христос.

Жената се отдалечила от мястото, хвърлила се на земята с плач и зашепнала:

- Боже на християните, помогни му в този час!

Тогава светият мъченик Теодор се прекръстил, погледнал към небето и започнал да се моли така:

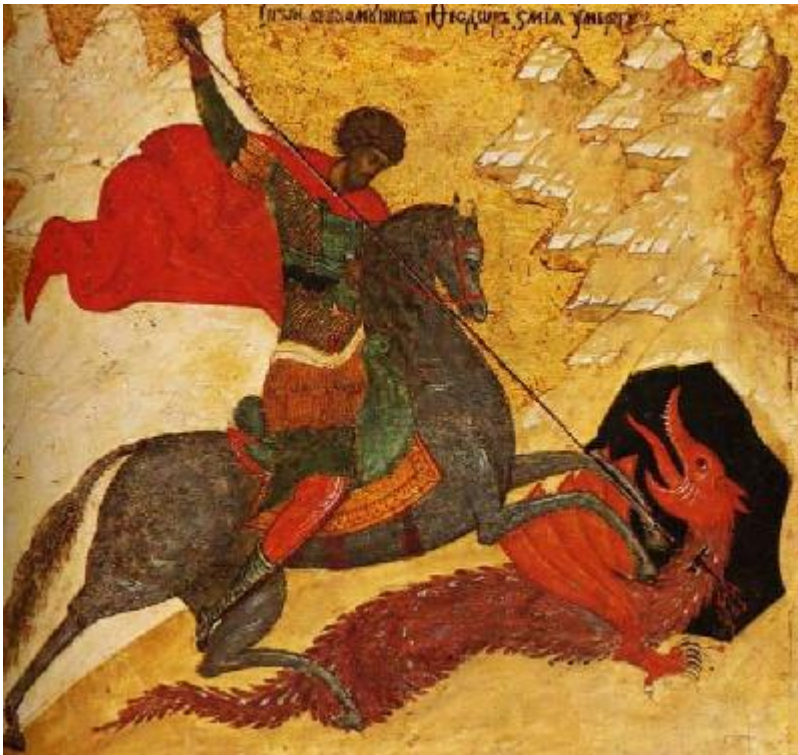
- Господи Исусе Христе, възсиял от Недрата на Отца, Ти, Който си ми помагал в битките, дарявайки ми победи над враговете, Ти и сега си Същият, Господи Христе Боже, затова изпрати ми победа от Твоята свята висота, за да победя този враг.

После заговорил на коня си като на човек и му казал:

- Знаем, че Божията власт и сила съществуват във всичко - и в хората, и в животните, затова - помогни ми, та заедно с Христовата помощ да надвием врага.

Конят, като чул думите на господаря си, спрял и зачакал да се появи змеят. Тогава Христовият мъченик се приближил към пропастта и гръмогласно извикал към змея:

- На тебе казвам и ти заповядвам - с името на нашия Господ Иисус Христос, Който доброволно се разпъна заради човешкия род - да излезеш от леговището си и да дойдеш.

Змеят, като чул гласа на светеца, се размърдал и земята там се разтресла. Свети Теодор се оградил с честния кръстен знак и скочил на коня, а той, като започнал да тъпче излезлия змей, стъпил върху него с четирите си копита.

Тогава Христовият воин Теодор ударил звяра с меча си, убил го и казал:

- Благодаря Ти, Господи Иисусе Христе, задето ме чу в този час и ми дари победа над змея!

След това се върнал в полка си, радостен, прославяйки Бога. Гражданите на Евхаити и околните селища научили за това, излезли на полето и като видели, че змеят е убит от свети Теодор, чудели се и викали:

- Велик е Теодоровият Бог!

Тогава множество народ, и особено войници, повярвали в Христа; всички се кръстили и станали едно Христово стадо, прославяйки Отца и Сина и Светия Дух.

Свети Теодор, живеейки в Хераклея, проповядвал Христа, истинския Бог, и мнозина от езичниците се обръщали към Христа. Всеки ден се събирали граждани за кръщаване, и почти цялата Хераклея приела светата вяра.

Римска златна монета с образа на император Ликиний (Флавий Галерий Валерий Лициниан Ликиний)

Научавайки за това, нечестивият цар Ликиний много се огорчил и изпратил от Никомидия, където пребивавал, свои сановници и телохранители да заловят Теодор Стратилат и да го доведат при него с почести.

Когато пристигнали в Хераклея, свети Теодор почтително ги приел; нагостил ги и на всекиго дал подарък, като на царски слуги. След това те започнали да канят светеца в Ликиния:

- Ела в Никомидия при царя - казвали те, - той толкова те обича; като чу за твоята храброст и красота и за твоята мъдрост, много иска да те види и възнамерява да почете доблестта ти с подобаващи почести и дарове.

Свети Теодор им отвърнал:

- Нека бъде царската воля и вашата; само че днес се радвайте и се веселете, а утре ще изпълним онова, което ще трябва.

Минали три дена, но въпреки убежденията на царските хора свети Теодор оставал в града си. Като задържал при себе си няколко от царските пратеници, той отпратил останалите при царя с писмо, в което казвал, че не може да остави своя град по време, в което сред народа има такъв голям смут. "Защото - пишел той - мнозина, изоставяйки бащините си богове, се покланят на Христос, и почти целият град, като се е отвърнал от боговете, слави Христа и съществува опасност Хераклея да се отдели от твоето царство; затова - продължавал - помъчи се, царю, самият ти да дойдеш тук, като вземеш със себе си изваяния на по-известните богове по две причини: 1) за да усмириш метежния народ и 2) да възстановиш древното благочестие. Защото, когато самият ти заедно с нас пред целия народ принесеш жертва, народът ще види, че ние се покланяме на великите богове, ще започне да ни подражава и ще се утвърди в бащината вяра."

Такова послание написал свети Теодор на цар Ликий, като го подканвал да дойде в Хераклея. Светецът искал да пострада в своя град, за да го освети с пролятата за Христа кръв и със своя страдалчески мъжествен подвиг да утвърди и останалите в светата вяра.

Цар Ликий получил писмото на Стратилата и се зарадвал, като го прочел.

Без ни най-малко да се бави, взел със себе си около осем хиляди войници, най-знатните никоидийски граждани, и радостно се упътил с князете и сановниците си към Хераклея; взел и идолите на най-почитаните от народа богове - златни и сребърни.

Същата нощ, когато свети Теодор както обикновено се молел, получил следното видение: сякаш се намирал в някакъв храм, на който покривът се бил разтворил, и оттам сияела небесна светлина като от огромен светилник, и осветявала

главата му; и ето че се чул глас:

- Дерзай, Теодоре, Аз съм с тебе!

След това видението свършило.

Тогава свети Теодор разбрал, че е дошло времето на неговите страдания за Христа и се зарадвал, възпламенен духом. Като чул, че царят приближава града, той влязъл в молитвената си стая и започнал с плач да се моли така:

- Господи, всесилни Боже! Ти, Който не оставяш никого, ако се уповава на Твоята милост, а го защитаваш, бъди милостив към мен и ме опази с Твоето застъпничество от вражеската прелест, за да не отстъпя пред враговете и да не се зарадва за мен врагът ми; застани до мене, Спасителю мой, по време на предстоящия ми подвиг, който аз толкова искам да понеса, заради Твоето свято име; подкрепи ме и ме утвърди, дай ми сила мъжествено, до кръв, да Те отстоявам и да положа душата си заради любовта към Тебе, тъй както Ти ни възлюби и положи Своята душа на Кръста заради нас.

Като се помолил със сълзи така, свети Теодор умил лицето си. После се облякъл в светли дрехи, качил се на коня, с който някога убил змея в Евхаити, и заедно със своето воинство и гражданите излязъл да посрещне царя както подобава. Поклонил му се, приветствал го почтително и рекъл:

- Радвай се, божествени царю, най-могъщи владетелю!

Царят също много любезно срещнал свети Теодор; той казал, като го разцелувал:

- Радвай си и ти, най-прекрасен юноша, храбри воине, славни войводи, пресветъл, като слънцето, мъдри пазителю на бащините закони, достоен за диадема! На теб ти прилича след мене да станеш цар.

Като си говорили любезно и весело, под звуците на тимпани и тръби, те влезли в града и двамата радостни в този ден се прибрали за почивка.

На сутринта, когато на високия подиум сред площада бил приготвен царският престол, цар Ликийн дошъл заедно с цялата си свита и с Теодор Стратилат, седнал на престола и започнал да хвали града, гражданите и свети Стратилат с думите:

- Наистина това място е достойно да се нарече престол Божий - то трябва да бъде почитано като второ небе от хората; този град е и голям, и жителите му са много, като всички те са благочестиви и привързани към своите богове. Наистина, в никое друго място не се почитат така нашите велики богове, както тук; пък и няма по-прилично и по-удобно място за служба на великите богове, както това; ето защо и Херакъл, този чуден и мъжествен наш бог, синът на великия бог Дий и богиня Алкмена, е обикнал това място и го е нарекъл на свое име - град Хераклея; и то наистина, Теодоре, е достойно за твое владение; на тебе подобава да владееш този чуден град и само ти си достоен да управляваш такъв народ. Нали ти почиташ нашите богове и цялата ти любов е насочена към тях; денем и нощем не се занимаваш с нищо друго, освен да се грижиш как да благоугодиш на древните елински богове. Затова покажи и сега любовта си към тях и им принеси жертва с поклон, та целият народ да види усърдието ти към боговете и да разбере, че ти си истински приятел на великите богове и си угоден на царя.

Така говорел Ликийн, за да поласкае светеца и да го прелъсти.

Свети Теодор отвърнал на царя:

- Дълго да живееш, царю! Нека да бъде твоята воля, дай ми

само днес за вкъщи изображенията на великите елински богове, които донесе със себе си - и златните, и сребърните, - та аз през следващата нощ и през по-следващата най-напред да ги почета у дома си, с жертва и кадене с аромати; после, ако заповядаш, ще им принесе жертва явно, пред целия народ.

Като чул това, царят много се зарадвал. Веднага наредил да донесат златните и сребърните идоли. Свети Теодор ги взел със себе си, отишъл си вкъщи и през нощта ги начупил, раздробил ги на малки парчета и ги раздал на бедните.

След два дена царят изпратил да повикат светеца с нареждането той да изпълни обещанието си и този ден пред целия народ да принесе жертва на боговете. Теодор, като обещал да изпълни всичко, бързо се отправил към царя. Царят, като отишъл заедно с него на площада посред града, седнал там на престола си и казал на свети Теодор:

- Премъдри Теодоре, прекрасни воеводо, почитан и от царете преди нас! Ето че дойде денят на жертвата и тържеството. Принеси пред целия народ жертва на боговете, та всички жители, като видят твоето благоговение, да станат още по-старателни и усърдни в своите жертвоприношения.

В това време, докато царят говорел така, един стотник, който стоял там, на име Максентий, му казал:

- Кълна се във великите богове, царю, ти си измамен от този безчестник Теодор. Защото вчера видях златната глава на богиня Артемида в ръцете на един бедняк, който вървеше радостен. Аз го запитях: Къде я намери? А той ми отговори, че му я е дал Теодор Стратилат.

Цар Ликий, като чул това, се стреснал и дълго време недоумявайки, мълчал.

Тогава свети Теодор му казал:

- Ето, това е за мене Христовата сила! Всичко, което стотникът Максентий ти каза, царю, е истина и аз постъпих добре, като натроших твоите идоли. Защото, щом като те сами на себе си не можаха да помогнат, когато ги разчупвах, как биха могли да помогнат на тебе?

Ликийнй, като чул отговора на свети Теодор, за известно време останал безгласен като онемял и загубил ума си. Седял наскърбен, облакът глава на дясната си ръка, страдал и се измъчвал, докато най-накрая продумал:

- Горко ми, горко! Как съм поруган! И какво да кажа, какво да направя - не знам. Аз, могъщият цар, взел такъв голям брой войници, дойдох при този нещастен човек, и сега всички мои врагове ми се присмиват, особено за това, че този окаяник е разтрошил моите победоносни богове и ги е раздал на бедните.

Сетне, като се обърнал към светеца, казал:

- Теодоре, това ли е въздаянието ти към боговете за получените от тях дарове? На това ли се надявах, когато те обсипвах с толкова големи почести? И затова ли напуснах Никомидия, за да дойда при тебе? О, зъл и порочен човече! Ти си наистина син на коварството и скверно жилище на лукавството, който с лъжа ме принуди да дойда тук. Но кълна ти се в силата на моите велики богове, аз няма да премълча това и твоята хитрост няма да ти донесе добро!

Светецът отвърнал на Ликийнй:

- Безумни царю, защо се гневиш така? Виж сам и разбери каква е силата на твоите богове. Ако те наистина бяха богове, защо не си помогнаха? Защо не се разгневиха, когато ги разчупвах, и не изпратиха от небето огън да ме изгори? Ала те са бездушни и безсилни вещи, които лесно се трошат с

човешка ръка, както златото и среброто. Ти, царю, се гневиш и се възмущаваш, а на мене безумието ти ми е смешно. Ти се гневиш и се разяряваш, а аз не обръщам внимание на яростта ти. Ти се наскърбяваш, а аз се радвам на гибелта на твоите богове. Ти упорстваш срещу Господа, аз Го благославям. Ти хулиш истинския Бог, аз Го възхвалям в песнопения. Ти се покланяш на мъртви богове, аз се покланям на Живия Бог. Ти служиш на скверния Серапис, аз служа на пречистия и най-свят мой Владика Христос, Който седи на най-чистите Серафими. Ти почиташ мерзкия Аполон, аз почитам Бога, Който живее навеки. Ти си тракиец , а аз съм римски княз; ти, Ликий, си вейч, а аз, Теодор - съм дар Божий. Затова, царю, не се гневи и не се разярявай; като постъпваш така, ти само издаваш вътрешната си слабост и приличаш на неразумно и безсловесно животно.

Тогава цар Ликий още повече се разгневил и заповядал да проснат кръстообразно светеца разголен и силно да го бият с пресни волски жили.

Воините започнали безпощадно да бият светия мъченик, като се редували, и го биели ту по трима, ту по четирима войници, докато свети Теодор получил шестстотин удара по гърба и петстотин по корема.

През това време цар Ликий му говорел подигравателно:

- Теодоре, почакай малко, докато дойде от небето твоят Бог Христос, да те освободи от ръцете на мъчителите.

Свещецът отвърнал:

- Прави с мене каквото поискаш, без да се бавиш; защото нито скръб, нито притеснения, нито рани, нито меч, нито каквито и да било други мъки могат да ме разлъчат от Христовата любов.

Тогава царят, още повече разпалил от ярост, казал:

- Ти все още ли изповядваш Христа?

И отново наредил безпощадно да бият по гърба светия мъченик с оловни пръчки, а после да изстържат тялото му с железни нокти и да го обгорят със запалени свещи, а раните му да дълбаят с чирепи.

Светецът понасял мъжествено това и не казвал нищо друго освен: "Слава на Тебе, Боже мой!" След всички тези мъки царят наредил да хвърлят свети Теодор в тъмницата, да свържат краката му с пранги и пет дена да не му дават храна. След като минали петте дни, заповядал да приготвят кръст и да разпънат светеца на него.

И както някога нашият Господ Христос бил разпънат от Пилат, така и сега свети Теодор бил разпънат от Ликиний на кръст и приковали ръцете и нозете му.

Жестоките мъчители се постарали още повече да увеличат страданията и мъките на светеца. Забили в него един остър и дълъг гвоздей и започнали да режат тялото му с бръсначи; младежите и момчетата напънали лъкове и се целели в лицето му, и проболи зениците на очите му със стрелите си.

"Аз пък - казва нотарият Уар, който е описал неговите страдания, - като гледах тези ужасни мъки и сякаш чувах неговите вътрешни страдалчески стонове, хвърлих книгата, в която записвах всичко това, и като паднах с плач в краката му, казах:

- Благослови ме, господарю мой, благослови ме! Кажи на мене, твоя раб, последна дума!

А моят господар, Христовият воин Теодор, ми каза с тих глас:

- Уар, не изоставяй службата си, не спирай да гледаш страданията ми; опиши ги, опиши и кончината ми и отбележи деня.

След това той възкликна към Господа:

- Господи, Ти още преди ми каза: "Аз съм с тебе." Защо сега си ме оставил? Виж, Господи, за Тебе целия ме разкъсаха, като диви зверове - зениците на очите ми са прободени, тялото ми е надробено от раните, лицето ми е в язви, зъбите ми изкъртиха; само голи кости висят на кръста; помени ме, Господи, заради Тебе изтърпявам кръст. Заради Теб понесох и желязото, и огъня, и гвоздеите. Приеми духа ми, защото вече си отивам от този живот."

Наистина, цялото тяло на Теодор било разкъсано.

Ликийнй, мислейки, че мъченикът е умрял, го оставил да виси на кръста. Но ето че през първата нощна стража Ангел Господен снел светия мъченик от кръста и го направил цял и здрав, както си бил преди. Ангелът го поздравил и му казал:

- Радвай се и се укрепявай от благодатта на нашия Господ Иисус Христос - Господ е с тебе. Защо казваше, че Той те е оставил? Извърши докрай своя подвиг и ще дойдеш при Господа, за да приемеш приготвения за тебе венец на безсмъртието.

Ангелът казал така на светия мъченик и станал невидим.

След това свети мъченик Теодор, благодарейки на Бога, започнал да пее така: "Ще Те превъзнасям, Боже мой, Царю (мой), и ще благославям Твоето име отвека довека".

Безчестният Ликийнй още преди разсъмване изпратил двама свои стотници, Антиох и Патрикий, като им заповядал:

- Идете и ми донесете тялото на умрелия Теодор: ще го

сложа в оловна кутия и ще го хвърля в морските дълбини, за да не би някак да го вземат безумните християни.

Когато наближили мястото, където бил разпънат Теодор, те видели кръста, но разпънатия на него мъченик го нямало. Антиох казал на Патрикий:

- Право казват галилейците, че техният Христос е възкръснал от мъртвите. Изглежда Той е възкресил и Своя раб Теодор.

В това време Патрикий се приближил до кръста и видял свети Теодор да седи на земята и да хвали Господа. Тогава Патрикий силно извикал:

- Велик е Богът на християните и няма друг Бог освен Него!

После двамата стотници пристъпили към светеца и казали:

- Умоляваме те, Христов мъченико, приеми ни, защото от този миг и ние сме християни.

През този ден освен тези двама стотници, повярвали в Христа и седемдесет воители заедно с тях.

Ликий, като научил това, изпратил своя наместник Сикст, заедно с тринайсет войници, да убие всички повярвали в Христа.

Когато войниците отишли и видели какви чудеса върши свети Теодор с Христовата сила, в същия час повярвали в нашия Господ Исус Христос. На онова място се стекло безбройно множество народ и всички викали:

- Един е Бог, Богът на християните, и няма друг Бог освен Него!

И още:

- Какво представлява мъчителят Ликий? Ще го пребием с

камъни! За нас и Бог, и цар е един - Христос, Когото Теодор проповядва!

Сред народа се надигнал шум и метеж, и дори започнало кръвопролитие.

Един воин, на име Леандър, с разголен меч притичал на това място и се насочил към Теодор, като искал да го удари с меч. Но Сикст, царският наместник, го спрял, изтръгнал меча от ръцете му и го посякъл. Друг воин, на име Мирпос, родом угрин, се хвърлил върху царския наместник Сикст и го убил.

Свети Теодор, за да успокои народния метеж, викнал високо:

- Престанете, възлюбени! Моят Господ Иисус Христос, висейки на Кръста, е възпирал Ангелите, да не отмъщават на човешкия род.

След като мъченикът Теодор проговорил така към народа, умолявайки и увещавайки, шумът и народният смут се уталожили.

Когато светият мъченик минавал покрай тъмницата, а след него вървели народът и войните, затворниците от тъмницата силно викали към светеца:

- Помилвай ни, рабе на Вишния Бог!

Светецът с думата си ги освободил от веригите, отворил тъмничните врати и им казал:

- Идете си с мир, мъже, и ме споменавайте.

Целият град се събрал, всички се отрекли от идолопоклонничеството и прославили Христа, Единия Бог.

Тогава недъгави се изцелявали, а бесовете били прогонвани от хората. Стигало само светецът да ги докосне с ръка или дори някой само да се допре до дрехите му, и веднага бивал

излекуван.

Тогава един от приближените на Ликиний, като видял какво става, отишъл при него и казал:

- Целият град е оставил боговете и заради учението и магьосничесвата на Теодор е повярвал в Христа.

Царят, преизпълнен с ярост, незабавно изпратил един воин да обезглави свети Теодор. Народът, като зърнал воина, отново се надигнал с шум и метеж. Тръгнали срещу Ликиний и искали да убият слугата му. Тогава светецът започнал да увещава народа да изостави намерението си. Той казал:

- Братя и отци! Не надигайте метеж срещу Ликиний, той е слуга на баща си - дявола; а на мен сега подобава да отида при моя Господ Иисус Христос.

След като казал това, той започнал да се моли на Бога и след доста продължителна молитва благословил народа.

Сетне той се прекръстил и казал на своя роб Уар:

- Чедо мое Уар, погрижи се да опишеш деня на моята кончина, а тялото ми да погребеш в Евхаити, в имението на родителите ми; а когато и ти наближиш смъртта, завещаи да те погребат от лявата ми страна.

После Христовият мъченик отново се помолил и когато накрая произнесъл думата "Амин!", склонил под меча светата си честна глава и бил посечен.

Това станало на 8-ия ден от месец февруари, в събота, в третия час на деня.

След посичането народът оказал големи почести на мъченика. Християните, взели свещи и кадила, положили тялото му на специално място, откъдето после, на 8 юни, то

било тържествено пренесено в Евхаити, а там станали безброй чудеса, за слава на Христа Бога - на Когото, с Отца и със Светия Дух, чест и поклонение навеки. Амин.

Тропарь, глас 4:

Воинствословием истинным страсотерпче, небеснаго Царя воевода предобрый был еси Феодоре: оружиями бо веры ополчился еси мудренно, и победил еси демонов полки, и победоносный явился еси страдалец. Темже тя верою присно убождаем.

Кондак, глас 2:

Мужеством души в веру оболкийся, и глагол Божий аки копие в руку взем, врага победил еси, мучеников превелий Феодоре. С ними Христу Богу моляся не престай о всех нас.

**В памет на свети пророк Захария
Сърповидец († ок. 520 г. пр. Р. Хр.)**

Като радостно благовестие за иудеите, които били във вавилонски плен, се разнесъл указът на персийския цар Кир за освобождаване; и онези от тях, които страдали от неволята в чужбина, като в “тъма и смъртна сянка, оковани с тъга и желязо”, забързали към земята на бащите си. Взимайки със себе си свещените съсъди, заграбени от Навуходоносор при разрушаването на Иерусалим, преселниците под предводителството на княз Зоровавел, който произхождал от Давидовия царски дом, се

върнали в родината си. През седмия месец след завръщането си те възобновили от купищата развалини жертвеника, и след това пристъпили към възстановяване на разрушения храм. През втория месец от втората година били положени, по наредбите на Давид, основите на новия храм и “целият народ възклищаваше гръмогласно, славейки Господа, защото се туриха основите на Господния дом”, мнозина от старците, които били виждали предишния храм, не могли да сдържат сълзите си, знаейки, че поради бедността на завърналите се, вторият храм въобще не може да стане толкова великолепен; те “плакаха с глас”, смесвайки риданията с радостни възгласи. Обаче строежът на храма, въпреки притока от щедри пожертвования, отначало вървял много бавно. Страната не била спокойна; навсякъде ходели разбойници и било невъзможно да се засее както трябва и да се събере житото; тежкото бреме от управлението на персийските чиновници,

честата засуха и гладът изтощавали народа. Към това се прибавяла и враждата със самаряните. Те си имали свое светилище на планината Харизин и понеже смятали Палестина вече за свое владение, се отнасяли крайно враждебно с евреите, особено след като те били отхвърлили тяхното предложение за участие в построяването на храма; с най-различни сплетни пред персийското правителство самаряните постигнали забавянето на работата почти с петнадесет години.

Тези препятствия отслабили благочестивата ревност на иудеите по възстановяването на народната светиня. За да се повдигне религиозното чувство на избрания народ, били особено нужни силни духом мъже; Господ въздигнал такива мъже в лицето на Своите пророци Агей и Захария, за когото именно ни предстои да говорим. Свети пророк Захария, сърповидецът, произхождал от Левиевото коляно; той бил син на Варахия и внук на Ада, или Илдо; този последният се бил завърнал заедно със Зоровавел от вавилонския плен и в книгата на Неемия е наречен глава на свещеническа фамилия. Свещеното Писание не е запазило подробни и точни сведения за живота на пророк Захария; то само понякога повдига завесата, за да съобщи едно или друго откъслечно известие за живота на Божия пророк. Тъй то премълчава за времето и мястото на раждане на пророк Захария, като започва разказа си за неговия живот от времето на неговото встъпване на пророческо служение. Той бил призван от Бога за пророческа дейност още в младежката си възраст, през втория месец на втората година от царуването на Дарий Хистаспа, само два месеца по-късно от пророк Агей. Със съвместната си пророческа дейност светите Агей и Захария постигнали това, че евреите престанали да мислят за своите нужди и усърдно се захванали със строежа на храма. И както свидетелства за това Ездра, “пророк Агей и пророк Захария, син на Ада, говореха на

иудеите в Иудея и Иерусалим пророчески речи в името на Бога Израилев. Тогава станаха Зоровавел, син Салатиилев, и Иисус, син Иоседеков, и почнаха да градят Божия дом в Иерусалим, и с тях Божиите пророци, които ги подкрепяха” . “И иудейските старейшини градяха и успяваха според пророчеството на пророк Агея и Захария, син на Ада”. Служението на пророк Захария вероятно е продължило и след построяването на храма; в неговите последни речи, които съставляват съдържанието на книгата му, от 9-а глава до края, вече ги няма увещанията за неленостно завършване на постройката на храма и може да се мисли, че по време на произнасянето на тези речи той вече е бил готов. Преданието казва, че свети пророк Захария е доживял до дълбока старост и е погребан край Иерусалим, редом с пророк Агей.

От пророк Захария е останало скъпоценно наследство - книгата, която съдържа неговите пророчески видения и речи. Отличителна черта за съдържанието на книгата на пророк Захария е изобилието на месиански пророчества: у нито един пророк няма да срещнем такова множество подробности за последните дни от живота на нашия Спасител, както у пророк Захария. Книгата на пророк Захария по съдържанието си може да бъде разделена на две части: в първата (от първа до шеста глава) се намират виденията, а във втората (от седма глава до края) - речите. Всички видения са осем; по-голямата част от тях е обяснена на пророка от ангел Божий; целта им е да увери еврейския народ в Божието покровителство. В първото видение чрез конниците, които са обиколили цяла земя и са я намерили спокойна, Бог открива, че благоденстващите народи, които угнетяват евреите, ще бъдат поразени от Неговия гняв, а Иерусалим ще бъде възстановен и градовете на Иуда ще се възвеличат. Каква ще бъде участта на езичниците, се разяснява във второто видение с четирите ковача, които отиват да счупят рогата, символ на народите, които са

разпръснали иудеите и са разрушили Иерусалим. След разбиването на притеснителите на иудеите, попречили за построяването на града и храма, Иерусалим отново ще се насели; това се разкрива в третото видение от Господния Ангел, който върви със земемерска връв да измери Иерусалим, защото той има да се разселва поради множеството хора и Сам Господ ще му бъде огнена стена. Греховете на народа вече няма да могат да възпрепятстват поселването на Господ на Сион, защото те ще бъдат простени, както показва и четвъртото видение: пророкът вижда първосвещеникът Иисус с опетнени одежди - символ на греховната нечистота, при което сатаната го обвинява; но Бог го оправдава и от първосвещеника, представителя на народа, се снемат опетнените одежди и се заменят с чисти, което предпосочва бъдещото велико дело на Божиата милост: изглаждането на греховете на цялата земя в един ден от Младочката Месия. В петото видение на пророка е показан златен светилник (символ на Църквата) със седем кандила, който се пълни с елей от двете маслини, които стоят от двете му страни; това означавало, че Сам Бог бди над храма и народа, а двете Маслини - Зоровавел и Иисус - са оръдия на Неговия промисъл. Обаче еврейският народ няма дълго да се ползва от Божиите милости, за което говорят предходните пет видения: той отново ще се разврати и пак ще си понесе наказанието; тази мисъл се разкрива в шестото видение чрез свитъка с проклятието над крадците и клетвопрестъпниците и в седмото видение на ефата (мярка за течности) с жената, седнала в нея - образ на безчестието, - отнесена от други две в Сенаар или Вавилон. През съзерцаваното от пророка време, както показват петото и шестото видение, развращението на избрания народ ще достигне върха си; тогава проклятието ще падне над цяла Иудея и ще поразява нечестивите, докато не се изпълни мярката на неправдите на народа и не го постигне последното, което е показано: безчестната жена - това е

еврейският народ; ефата - мярката на неправдите, които извикват проклятието. И езичниците няма да останат ненаказани, както показва и последното, седмо, видение на четирите колесници с впрегнати в тях различни по цвят коне - символ на Господните Ангели, които ще обиколят цялата земя, за съд над Божиите врагове. След унищожаването на езическия свят ще настъпи царството на Месията, което пророкът изобразява чрез следните символични действия: той слага на главата на първосвещеника Иисус два венеца от злато и сребро - символ на първосвещеническо и царско достойнство на идещия Месия - заедно с предсказанието, че ще дойде Младочка (Месия) и ще съгради храма, и ще бъде първосвещеник: когато това се сбъдне, то и най-отдалечените народи ще дойдат да строят храм на Израилевия Бог.

Втората част (от седма глава до края) съдържа речите на пророк Захария. В първата реч пророкът по повод на въпроса за неговите съвременници, трябва ли да се спазват постите, установени в памет на печалните събития на плена, учи, че постите трябва да се съчетават с дела на истина и любов към ближните и тогава постите ще се превърнат в дни на тържество, а върху Израил ще легне Божието благословение и радостта от спасението, което ще трябва да обхване и езичниците. Във втората реч пророкът предсказва гибелта на враждебните на Израил народи, когато Иерусалим ще се намира под особено Божие покровителство и повече към него няма да пристъпи никакъв притеснител. После пророкът подканва иудейския народ да се радва, защото при него ще дойде Цар, праведен и кротък; Той ще въдвори на земята праведност и ще спаси народа Си, ще унищожи високомерието и самонадеяността у хората. Царството Си Той ще разкрие, като влезе в столицата Си на ослица и младо осле - кротки животни, които служат като символ на мира. 1) Царството на Месията - царство на мира - ще се разпространи от Иудея по

цялата земя; Царят ще привлича към него не със силата Си, а с кървавата жертва, която Той ще принесе за всички хора, заради тяхното примирение с Бога. За елините - враговете на Божия народ - е предсказано поражение, а на евреите - благословение чрез плодородие и раждане на деца. След изобразяването на светлата съдба, която очаква Израил в недалечно бъдеще, пророкът преминава към изобразяване на предстоящото след това отхвърляне на иудейския народ. Пророкът се обръща към Ливан с молба да отвори вратите на врага, който ще опустоши цяла Иудея. Причината за това бедствие пророк Захария обяснява чрез символичната история за двата жезъла на Небесния Пастир. На единия от тях има надпис "благоволение", а на другия - "вериги"; когато овците, въпреки грижите на Пастира за тях, не се поправили, Той пречупил жезъла с надпис "благоволение", което означавало края на завета между Бога и Неговия народ, а после си поискал заплатата за пастирския труд, но иудеите оценили неговата работа на 30 сребърника; тези сребърници Пастирът хвърлил за грънчаря в дома Господен. След това Пастирът пречупил и другия жезъл - "вериги" - в знак на това, че е разтрогнато братството между Иуда и Израил. Когато добрият Пастир бил отхвърлен, стадото паднало в ръцете на наемниците. В последната реч пророкът известява, че всичките народи на света ще се вдигнат срещу Иерусалим, но Самият Господ ще го защити и ще изстреби нападателите му, а пък върху еврейския народ Господ ще излее дух на благодат и умиление, и иудеите ще погледнат към Този, Когото са пронизали, и ще плачат за Него като за свой единороден син. Тогава за дома Давидов ще избликне извор, който умива греховете му, и ще бъде унищожен всеки спомен за идоли и лъжепророци; ще поразят Пастира и ще се разпръснат овците. Господ ще създаде благодатно царство, неголямо на брой, съставено само от третината, живущи на земята, но затова пък изпитано и свято. Накрая езическите народи още веднъж ще

обкръжат Иерусалим, но Господ ще въстане за негова защита и за поражение и тогава ще настъпи единственият ден, известен само на Господа: няма да има светлина, светилата ще се отдалечат, ще бъде нито ден, нито нощ; едва привечер ще се появи светлина. От Иерусалим ще потекат живи води, той ще стане центърът на новото царство, в което ще живеят само праведници - и повече в него няма да има нищо нечисто (гл. 12-14).

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_LINK1_}}